

RANH GIỚI KHÔNG CÒN, TUYỂN DÂN BỊ MỜ NHẬT.

Kinh thánh: Các quan xét 1:22-36

“22 Còn nhà Giô-sép cũng lên đánh Bê-tên, và Đức Giê-hô-va ở cùng họ. 23 Vậy, nhà Giô-sép sai do thám Bê-tên; tên thành này lúc trước là Lu-xơ. 24 Những kẻ do thám thấy một người ở thành đi ra, bèn nói cùng người rằng; Xin chỉ cho chúng ta ngõ nào đi vào thành được, thì chúng ta sẽ làm ơn cho ngươi. 25 Người bèn chỉ cho họ ngõ người ta đi vào thành được; chúng bèn lấy gươm đánh giết thành; nhưng để cho người đó và cả nhà người đi. 26 Đoạn, người ấy đi vào xứ dân Hê-tít, xây một cái thành tại đó, và đặt tên là Lu-xơ, hãy còn gọi vậy cho đến ngày nay. 27 Người Ma-na-se không đuổi được dân cư của Bết-Sê-an và của các thành địa hạt nó, cũng chẳng đuổi dân cư của Tha-a-nác và của các thành địa hạt nó, hoặc dân ở Đô-rơ và dân ở các thành địa hạt nó, hoặc dân ở Gíp-lê-am và dân ở trong các thành địa hạt nó, hoặc dân ở Mê-ghi-đô và dân ở các thành địa hạt nó, thì cũng chẳng đuổi đi, vì dân Ca-na-an quyết định ở trong xứ ấy. 28 Xảy khi Y-sơ-ra-ên trở nên cường thịnh, thì bắt dân Ca-na-an phục dịch; nhưng không có đuổi chúng nó đi hết. 29 Người Ép-ra-im cũng chẳng đuổi dân Ca-na-an ở tại Ghê-xe; nhưng dân Ca-na-an cứ ở cùng họ tại Ghê-xe. 30 Người Sa-bu-lôn cũng chẳng đuổi dân Kít-rôn, hoặc dân ở Na-ha-lô; và người Ca-na-an ở chung cùng người Sa-bu-lôn, song phải phục dịch họ. 31 Người A-se cũng chẳng đuổi dân ở A-cô, hoặc dân ở Si-đôn, dân ở Ách-láp, dân ở Ạc-xíp, dân ở Hên-ba, dân ở A-phéc hay là dân ở Rê-hóp. 32 Người A-se lập sản nghiệp ở giữa dân Ca-na-an, là dân bốn xứ; vì người A-se không đuổi chúng nó đi. 33 Người Nép-ta-li không đuổi dân ở Bết-Sê-mét và Bết-A-nát; nhưng lập sản nghiệp ở giữa dân Ca-na-an, là dân bốn xứ; còn dân Bết-Sê-mét và dân Bết-A-nát phải phục dịch người Nép-ta-li. 34 Dân A-mô-rít dồn người Đan ở trên núi, không cho họ xuống trứng. 35 Dân A-mô-rít định ở tại núi Hê-re, A-gia-lôn, và Sa-an-bim; nhưng tay của nhà Giô-sép thắng chúng nó, nên chúng nó phải phục dịch. 36 Địa phận dân A-mô-rít chạy từ đốc Ạc-ráp-bim, từ Sê-la trở lên.”

Gợi ý bài học: Phần trước tập trung vào cuộc chinh phục ở phía nam, với chi phái Giu-đa giữ vai trò nổi bật. Đến phần đoạn hôm nay, trọng tâm chuyển sang các chi phái phía bắc, đặc biệt là **nhà Giô-sép**. Điều đáng chú ý là phần đoạn mở đầu và kết thúc đều liên quan đến nhà Giô-sép. Câu 22: “Còn nhà Giô-sép cũng lên đánh Bê-tên, và Đức Giê-hô-va ở cùng họ” Đây là một khởi đầu rất đẹp. Đức Chúa Trời không chỉ ở cùng Giu-đa trong cuộc chinh phục phía nam. Ngài cũng thành tín ở cùng nhà Giô-sép trong cuộc chinh phục phía bắc. Nhưng điều đáng buồn là mặc dù Chúa ở cùng họ, kết quả cuối cùng lại không phải là sự vâng lời trọn vẹn. Thay vào đó, câu chuyện dân đi đến: **thỏa hiệp, cùng tồn tại với dân Ca-na-an, và sử dụng họ làm lao dịch.**

Khi nhà Giô-sép tiến đánh Bê-tên, họ sai người đi do thám thành. Những người do thám gặp một người từ trong thành đi ra và nói với người ấy: “Hãy chỉ cho chúng ta ngõ nào đi vào thành được, thì chúng ta sẽ làm ơn cho ngươi.” Thoạt nhìn, câu chuyện này rất giống cuộc chinh phục Giê-ri-cô thời Giô-suê. Khi ấy, Giô-suê cũng sai các thám tử.

Họ gặp Ra-háp. Ra-háp giúp đỡ các thám tử. Và cuối cùng, Ra-háp cùng gia đình được cứu. Nhưng hai câu chuyện chỉ giống nhau ở bên ngoài. Bên trong lại hoàn toàn khác. Ra-háp không chỉ cung cấp thông tin để đổi lấy sự sống. Bà đã bày tỏ **đức tin nơi Đức Chúa Trời của Y-sơ-ra-ên**. Bà thừa nhận những việc lớn lao Đức Chúa Trời đã làm và tin rằng Ngài là Đức Chúa Trời trên trời cao và dưới đất thấp. Sau đó, Ra-háp và gia đình không tiếp tục sống như người Ca-na-an cũ, nhưng được đưa vào cộng đồng giao ước của Y-sơ-ra-ên. Ngược lại, người đàn ông ở Bê-tên chỉ cung cấp thông tin như một sự trao đổi. Anh ta được tha mạng, rồi đi đến một vùng đất khác và xây dựng một thành mới, vẫn đặt tên là **Lu-xơ**, tên cũ của Bê-tên. Điều đó cho thấy: **Con người cũ của người này được giữ lại, và nhân thân Ca-na-an cũng được giữ lại**. Điều đáng suy nghĩ là nhà Giô-sép không hề cần phải thỏa hiệp theo cách này. Ngay từ câu 22, Kinh Thánh đã nói: **“Đức Giê-hô-va ở cùng họ.”** Nếu Đức Chúa Trời ở cùng, thì sự chiến thắng của họ không phụ thuộc vào việc phải phá bỏ tiêu chuẩn của Chúa để tìm một con đường thuận tiện hơn. Nhưng họ đã chọn: **một con đường nhanh hơn, dễ hơn và thực dụng hơn**. Họ dùng một người Ca-na-an để đạt được mục tiêu quân sự. Trước mắt, điều đó rất hiệu quả. Thành được chiếm. Cuộc chiến kết thúc. Dường như đó là một quyết định khôn ngoan. Nhưng về lâu dài, họ đã để lại một phần văn hóa Ca-na-an chưa được xử lý. Đây là một nguyên tắc rất đáng sợ: **Điều thuận tiện hôm nay có thể trở thành sự trói buộc ngày mai. Không phải mọi giải pháp nhanh đều là giải pháp tốt. Không phải mọi điều hiệu quả đều là điều đẹp lòng Đức Chúa Trời.**

Một trong những điều đau lòng nhất trong phân đoạn này là sự tương phản giữa hai sự thật: **Đức Chúa Trời ở cùng họ**. Nhưng: **Họ vẫn không vâng lời trọn vẹn**. Chúng ta đôi khi nghĩ rằng nếu Chúa ban phước, nếu công việc vẫn thành công, nếu đời sống vẫn ổn, thì điều đó chứng minh mọi quyết định của mình đều đúng. Các Quan Xét không cho phép chúng ta nghĩ như vậy. Có lúc Chúa vẫn thành tín dù con người không trọn vẹn. Có lúc Ngài vẫn ban ơn giữa những quyết định pha trộn. Nhưng **ân điển của Chúa không biến sự bất tuân thành sự vâng lời**. Sự thành công bên ngoài không thể thay thế tiêu chuẩn của Lời Chúa. Đây là lý do chúng ta không chỉ hỏi: **“Việc này có thành công không?”** Mà phải hỏi: **“Tôi có đang vâng lời Chúa không?”**

Từ câu 27 trở đi, một câu liên tục xuất hiện: **“Không đuổi được...”** Ma-na-se không đuổi được dân cư ở nhiều thành. Ép-ra-im không đuổi được người Ca-na-an. Sa-bu-lôn cũng vậy. A-se và Nép-ta-li cũng sống giữa các dân bản địa. Nếu chỉ đọc lướt, chúng ta có thể nghĩ rằng các dân Ca-na-an quá mạnh nên Y-sơ-ra-ên không có khả năng đánh bại họ. Nhưng câu 28 cho thấy một điều rất quan trọng: Xảy khi Y-sơ-ra-ên trở nên cường thịnh, thì bắt dân Ca-na-an phục dịch; nhưng không có đuổi chúng nó đi hết. Điều đó có nghĩa là: **Họ có sức để chế ngự, nhưng lại không muốn vâng lời đến cùng**. Vấn đề lúc này không còn đơn giản là thiếu khả năng. Vấn đề là lợi ích. Người Ca-na-an có thể làm lao động. Có thể giúp họ giảm bớt công việc. Có thể tạo ra lợi ích kinh tế. Vì vậy, họ chọn giữ lại điều Đức Chúa Trời đã truyền phải loại bỏ. Đây chính là sự thỏa hiệp rất quen thuộc của con người: **Khi vâng lời khiến tôi mất một lợi ích, tôi bắt đầu tìm lý do để không vâng lời trọn vẹn**.

Dân Y-sơ-ra-ên có thể đã nghĩ: “*Tại sao phải đuổi họ đi khi chúng ta có thể sử dụng họ?*” “*Tại sao phải làm những việc nặng nhọc nếu có người khác làm thay?*” “*Tại sao phải mất thêm thời gian, công sức và hy sinh?*” Đó là một cách tính rất hợp lý về mặt con người. Nhưng nó đặt ra một câu hỏi nghiêm trọng là **tiêu chuẩn cuối cùng của đời sống chúng ta là sự thuận tiện hay sự vâng lời?** Có những lúc Lời Chúa yêu cầu một điều khiến chúng ta phải trả giá. Phải từ bỏ một lợi ích. Phải nói không với một cơ hội. Phải làm một việc khó hơn. Phải trung thực khi sự gian dối có lợi hơn. Phải tha thứ khi giữ sự cay đắng có vẻ dễ dàng hơn. Phải phục vụ khi nghỉ ngơi thoải mái hơn. Chính tại những điểm ấy, đức tin được bày tỏ. Bởi vâng lời thật sự thường được thử nghiệm khi **vâng lời không còn thuận tiện nữa.**

Một chi tiết rất đáng suy nghĩ xuất hiện trong phân đoạn này. Kinh Thánh nói rằng dân Ca-na-an **quyết tâm ở lại trong xứ ấy.** Họ kiên quyết. Họ không chịu rời đi. Họ giữ vị trí của mình bằng mọi giá. Ngược lại, dân Y-sơ-ra-ên — những người đáng lẽ phải hết lòng vâng theo mệnh lệnh Đức Chúa Trời — lại dần mất đi sự quyết tâm. Đây là một nghịch lý rất đau lòng: **Kẻ chống nghịch Chúa lại quyết tâm giữ điều của họ, trong khi dân Chúa không quyết tâm giữ lời Ngài.** Điều này khiến chúng ta phải nhìn lại chính mình. Trong đời sống thuộc linh, điều xấu đôi khi rất kiên trì. Thói quen xấu không dễ biến mất. Cám dỗ không tự động mất đi. Sự lười biếng không tự nhiên chấm dứt. Sự cay đắng không tự nhiên tan biến. Nhưng chúng ta lại thường muốn chiến thắng những điều ấy bằng một đức tin thiếu quyết tâm. Có những trận chiến thuộc linh cần sự kiên trì thật sự. Không phải cầu nguyện một ngày. Không phải quyết tâm một tuần. Mà là liên tục nói: **“Điều này không thuộc về đời sống mà Chúa muốn cho tôi. Tôi sẽ không thỏa hiệp với nó.”**

Cuối phân đoạn, tình trạng của chi phái Đan còn nghiêm trọng hơn. Người A-mô-rít đẩy họ lên vùng núi và không cho họ xuống đồng bằng. Hình ảnh này cho thấy cán cân đã bắt đầu đảo ngược. Ban đầu, Y-sơ-ra-ên là dân được Đức Chúa Trời ban đất. Nhưng bây giờ, dân bản địa lại bắt đầu kiểm soát nơi Y-sơ-ra-ên có thể sống. Đó là hậu quả của sự bất tuân kéo dài. Sự thỏa hiệp thường bắt đầu như thế này: **“Tôi cho phép điều này tồn tại.”** Sau đó: **“Tôi có thể kiểm soát nó.”** Rồi: **“Tôi sẽ tận dụng nó.”** Nhưng cuối cùng: **chính điều ấy bắt đầu kiểm soát tôi.** Đây là một nguyên tắc thuộc linh rất nghiêm trọng. **Điều chúng ta không xử lý hôm nay có thể trở thành điều thống trị chúng ta ngày mai.**

Có một điều rất gần với đời sống chúng ta trong câu chuyện này. Đức Chúa Trời đã ban đất. Ngài ở cùng họ. Ngài ban sức mạnh. Ngài đã hứa chiến thắng. Nhưng dân sự vẫn muốn: **đễ hơn một chút, nhanh hơn một chút, có lợi hơn một chút, ít phải hy sinh hơn một chút.** Đây cũng là cám dỗ của chúng ta. Chúa đã ban đủ nhiều. Nhưng chúng ta lại dễ mất sự thỏa lòng. Muốn có thêm. Muốn thuận tiện hơn. Muốn ít khó khăn hơn. Và chính ở đó, chúng ta có thể bắt đầu điều chỉnh Lời Chúa để phù hợp với điều mình muốn. Nhưng đức tin không phải là **“Con sẽ vâng lời Chúa miễn là điều ấy thuận tiện cho con.”** Đức tin là **“Con sẽ vâng lời bởi Ngài là Chúa, ngay cả khi điều ấy khiến con phải trả giá.”**

Bài học cho đời sống hôm nay, có lẽ chúng ta không sống giữa những thành trì Canaan. Nhưng chúng ta vẫn đối diện với câu hỏi giống Y-sơ-ra-ên: Tôi sẽ chọn sự vâng lời hay sự thuận tiện? Sự thỏa hiệp thường không xuất hiện dưới tên gọi “bất tuân”. Nó thường xuất hiện dưới những cái tên dễ nghe hơn: **thực tế, khôn ngoan, linh hoạt, tiện lợi, phù hợp với hoàn cảnh**. Nhưng câu hỏi cuối cùng vẫn là: **“Điều này có đúng với Lời Chúa không?”**

Ba câu hỏi suy ngẫm áp dụng bài học:

1. Có điều gì trong đời sống tôi đang **“cho phép tồn tại”** vì nó mang lại lợi ích hoặc sự thuận tiện, dù biết rằng nó không phù hợp với ý muốn Chúa?
2. Có nơi nào tôi thường nói “tôi không thể”, nhưng thực ra khi có đủ khả năng, tôi vẫn không muốn vâng lời vì phải trả giá?
3. Trong điều gì tôi cần một sự “quyết tâm thánh” - không thỏa hiệp, nhưng kiên trì làm theo điều Chúa đã phán?